

ВРЕМЕТО ИМА ЗНАЧЕНИЕ, КОГАТО ОСТАВЯМЕ... КНИГИ

(ПЕТ НОВИ МОНОГРАФИИ ВЪВ ФИЛОЛОГИЧЕСКИЯ
ФАКУЛТЕТ КЪМ ЮЗУ „НЕОФИТ РИЛСКИ“)

Доц. д-р Гургана Падарева-Илиева

Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград

Резюме. Статията представя накратко пет нови книги, които бяха промотирани на специално организирано събитие в Университетската библиотека на ЮЗУ „Неофит Рилски“ през юни 2022 г. Книгите са както научни, така и художествени и показват жанровото разнообразие и специфичните научни интереси на членовете на Филологическия факултет. И петте книги са издадени през 2021 година, а техни автори са видни български литературоведи, езиковеди и антрополози, членове на Факултета.

Ключови думи: представяне на книги; ЮЗУ „Неофит Рилски“; литература; микролингвистика; антропология

На 14 юни 2022 г. в Университетската библиотека на ЮЗУ „Неофит Рилски“ бяха представени пет нови книги, чиито автори са членове на Филологическия факултет. През 2021 година в литературоведското, лингвистичното и антропологичното научно пространство у нас се появиха „Вазов. Разделението на езиците“ на проф. д.ф.н. Цветан Ракъовски, „По шевовите на литературата: между Изтока и Запада – граници и идентичности“ на проф. д.ф.н. Магдалена Костова-Панайотова, „Културата на (не)доверието в България. Антропологични перспективи“ на проф. д-р Анна Лулева, „Банатският български книжовен език в контекста на славянската микролингвистика: история, динамика на нормата и езикови политики“ на доц. д-р Маринела Младенова и „Дневникът на Дебелянов. Синият бележник“ на доц. д-р Роман Хаджикосев. За първи път Филологическият факултет организира подобно колективно представяне на книги от различни области и за значимото събитие беше нужен интересен и вещ модератор – намерихме го в лицето на многоуважаемия професор Стилиян Стоянов. Разнородната тематика и – не се съмняваме – личностите на авторите привлякоха вниманието на колеги както от Филологическия, така и от други факултети в Университета, студенти, докторанти и граждани.

Първо проф. д.ф.н. Цветан Раковски представи накратко своята най-нова книга – „Вазов. Разделението на езиците“. Поредната монография на професора излиза след, както той самият отбелязва, почти четвърт век работа. Издателство „Фабер“ публикува този том, в който са събрани осем интерпретации на различни Вазови текстове, сред които са „Чичовци“, „Хаджи Ахил“, „Неотдавна“ и др., а последният текст в книгата е прелюбопитен и е със заглавие „Как се става класик?“. „Тази книга е моят уважителен жест към фигурата на Твореца Вазов и неговата съграждаща роля в българската култура“, пише в предговора Цв. Раковски (Rakyovski 2021, 7). И допълва: „Вазов не е само автор на величави образи от историята ... Вазов разбива и разорява езика на възрожденската литература...“ (Rakyovski 2021, 8).

Отвъд класиката, по „шевовете на литературата“, проф. д.ф.н. Магдалена Костова-Панайотова представи своя отговор на въпроса какво се случва с европейската литература днес, когато се намесват автори от Изтока, от Балканиите, и „...има ли някаква алтернатива Изтокът и Западът да се срещнат някъде“. А в книгата си отбелязва, че „Динамичните промени засилват нуждата от оразличаване в глобалния свят, нуждата от идентичност, която да не затваря, а да отваря възможности ...“ (Kostova-Panayotova 2021, 8). Монографията „По шевовете на литературата: между Изтока и Запада – граници и идентичности“, която малко по-рано бе промотирана стилно и в СУ „Св. Климент Охридски“, е издадена от Университетско издателство „Неофит Рилски“.

И тъй като петте книги са от различни области, решихме някъде тук да прескочим към антропологията, за да представим монографията на гост-лектора във Филологическия факултет проф. д-р Анна Лулева – „Културата на (не)доверието в България. Антропологични перспективи“, издателство „Гутенберг“. С тази задача се зае доц. д-р Илия Недин. Той акцентира на характера на научния труд и оцени високо теренното изследване. Самата Лулева споделя: „...моят път към централната тема на тази книга беше ... от етнографските проучвания, ..., към идеята да осмисля обединяващата ги нишка – културата на доверие и недоверие“ (Luleva 2021, 8) на българското общество в контекста на различни политически режими и социално-исторически условия.

С плавен преход след антроположкото изследване преминахме към микролингвистично с автор доц. д-р Маринела Младенова. Нейната монография „Банатският български книжовен език в контекста на славянската микролингвистика: история, динамика на нормата и езикови политики“, публикувана от Университетско издателство „Неофит Рилски“, бе представена от единия от рецензентите ѝ доц. д-р Петър Воденичаров. Авторката пише за историята на езика на българите католици от румънската част на Банат, като разглежда промените в него през годините – от кодифицирането му през 1866 г. до наши дни. Но както тя самата посочва: „Макар че акцентът е поставен върху езиковите политики и динамиката на банатската книжовна норма..., една от целите

на изследването е заедно с това да даде повече информация за излезлите след деветдесетте години на двадесети век ... издания на банатски български език, до които достъпът е сравнително затруднен“ (Mladenova 2021, 11).

И от лингвистиката с един особено интересен скок се оказахме отново в литературата, за да завършим представянето с най-новото от доц. д-р Роман Хаджикосев – „Дневникът на Дебелянов. Синият бележник“. Доц. Хаджикосев разказа, че е започнал книгата преди 6 години и с прекъсвания през 2021 г. издателство „Книги за всички“ пуска на пазара този първи художествен експеримент на автора. Както модераторът проф. Стоянов отбеляза, книгата е пример за това как „един литературен историк може да твори във фикционалния жанр“, а авторът пише: „За мнозина кратката история ще изглежда измислица, измама, мистификация и какво ли още не. Важното е, че за себе си знам, че тя е самата истина. Истината такава, каквато се случи в тази действителност, която крие всички варианти на възможното“ (Hadzhikosev 2021, 5).

И така, с една увлекателна и оригинална разходка сред наука и фикция с чувство за хумор, сериозно, задълбочено и стегнато, с уметлото модераторство на проф. Стоянов в късния юнски следобед бяха представени петте нови книги, които показват жанровото многообразие и многостранните научни търсения на колегите от Филологическия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“. И „Може би защото технологиите твърде много раздалечиха телата от образите и гласовете ни“ (Stoyanov 2012, 117) по време на ковид изолацията, тази среща беше едно неспринудено, непосредствено и изключително приятно общуване с авторите и книгите, което никакви технологии не могат да заменят и каквото очевидно ни липсва. От друга страна обаче, както проф. Лулева отбеляза, физическата изолация по време на COVID-19 провокира довършването на отдавна мислени трудове, каквито са и примерите, представени тук. И добре че пандемията има и такъв ефект за изследователите, за да може времето наистина да се остойности и да му оставим от най-смисленото – книгите.

ЛИТЕРАТУРА

- КОСТОВА-ПАНАЙОТОВА, М. 2021. *По шевовите на литературата: между Изтока и Запада – граници и идентичности*. Благоевград: Неофит Рилски.
- ЛУЛЕВА, А. 2021. *Културата на (не)доверието в България. Антропологични перспективи*. София: Гутенберг.
- МЛАДЕНОВА, М. 2021. *Банатският български книжовен език в контекста на славянската микролингвистика: история, динамика на нормата и езикови политики*. Благоевград: Неофит Рилски.
- РАКЪОВСКИ, ЦВ. 2021. *Вазов. Разделението на езиците*. Велико Търново: Фабер.

- СТОЯНОВ, СТ. 2012. Да погледнеш назад – технологии и социални утопии. *Езиков свят*. **10**(1), 113 – 117.
- Р. 2021. *Дневникът на Дебелянов. Синият бележник*. София: Книги за всички.

REFERENCES

- KOSTOVA-PANAYOTOVA, M., 2021. *Po shevovete na literaturata: mezhdu Iztoka i Zapada – granitsi i identichnosti*. Blagoevgrad: Neofit Rilski. [In Bulgarian]
- LULEVA, A., 2021. *Kulturata na (ne)doverieto v Balgariya. Antropologichni perspektivi*. Sofiya: Gutenberg. [In Bulgarian]
- MLADENOVA, M., 2021. *Banatskiyat balgarski knizhoven ezik v konteksta na slavyanskata mikrolingvistika: istoriya, dinamika na normata i ezikovi politiki*. Blagoevgrad: Neofit Rilski. [In Bulgarian]
- RAKYOVSКИ, TSV., 2021. *Vazov. Razdelenieto na ezitsite*. Veliko Tarnovo: Faber. [In Bulgarian]
- STOYANOV, ST., 2012. Da poglednesh nazad – tehnologii i sotsialni utopii. *Ezikov svyat*. **10**(1), 113 – 117. [In Bulgarian]
- HADZHİKOSEV, R., 2021. *Dnevnikat na Debelyanov. Siniyat belezhnik*. Sofiya: Knigi za vsichki. [In Bulgarian]

TIME MATTERS WHEN WE LEAVE... BOOKS (FIVE NEW MONOGRAPHS IN THE FACULTY OF PHILOLOGY AT SWU “NEOFIT RILSKI”)

Abstract. The article briefly presents five new books that were promoted at a special event at the University Library of South-West University “Neofit Rilski” in June 2022. The books are both scientific and fiction and show the genre diversity and specific scientific interests of the members of the Faculty of Philology. All five books were published in 2021, and their authors are prominent Bulgarian literary critics, linguists and anthropologists, members of the faculty.

Keywords: presenting books; South-West University; literature; microlinguistics; anthropologist

✉ **Dr. Gergana Padareva-Ilieva, Assoc. Prof.**

Scopus Author ID: 57200215060
Department of Bulgarian Language
Faculty of Philology
South-West University “Neofit Rilski”
2700 Blagoevgrad, Bulgaria
E-mail: gerypadareva@swu.bg